ומגריפה בתוכו ואמר לבי על הסל ואין לבי על המגריפה [א]הסל טהור והמגריפה טמאה ותטמא מגריפה לסל אין כלי מטמא כלי ותטמא מה שבתוכו אמר רבא *[ב]באומר שמרתיה מדבר המטמאה ולא שמרתיה מדבר הפוסלה איגלגל מילתא ומטאי לקמיה דרבי אבא בר ממל א"ל לא שמיע להו *הא דאמר רבי *יוחנן א"ר [ג]האוכל שלישי של תרומה א] אסור לאכול ומותר ליגע אלמא באכילה עבוד רבנן מעלה בנגיעה לא עבוד רבנן מעלה ב] : ואינו חולק לאכול כו' : מיפלג הוא דלא פליג וכי מזמני ליה אכיל ורמינהי *[ד]אונן ([ה]ומחוסר כיפורים) טובל ואוכל את פסחו לערב אבל לא בקדשים אמר רב ירמיה מדיפתי לא קשיא כאן בפסח כאן בשאר ימות השנה בפסח °אידי דאכיל פסח [ו]אכיל נמי ג] קדשים בשאר ימות השנה *דלא חזי לא חזי ומאי אבל לא בקדשים אבל לא בקדשים של כל השנה ד] רב אשי אמר ל"ק [ז]כאן שמת לו מת בארבעה עשר וקברו בארבעה עשר כאן שמת לו מת בשלשה עשר וקברו בארבעה עשר ה] יום קבורה לא *תפים לילו מדרבנן מאן תנא ו] *[ח]אנינות לילה מדרבנן ר"ש היא דתניא אנינות לילה מדברי תורה דברי רבי יהודה ר"ש אומר אונן אינו מדברי תורה אלא מדברי סופרים תדע שהרי אמרו *אונן טובל ואוכל את פסחו לערב אבל לא בקדשים וסבר ר"ש אנינות לילה מדרבנן והתניא ר"ש אומר [ט]אונן אינו משלח קרבנותיו מאי לאו ז] ואפילו בפסח לא לבר מפסח *והתניא ר"ש אומר שלמים כשהוא שלם מביא ואינו מביא כשהוא אונן מנין לרבות את התודה מרבה אני את התודה שכן נאכלת בשמחה כשלמים מנין לרבות את העולה מרבה אני את העולה שכן באה בנדר ובנדבה כשלמים מנין לרבות ח] [בכור ומעשר ופסח מרבה אני] בכור ומעשר ופסח שכן אינן באין *על חטא מנין לרבות חטאת ואשם ת"ל זבח מנין לרבות העופות והמנחות [י]והיין והעצים והלבונה ת"ל שלמים קרבנו כל קרבנות שהוא מביא כשהוא שלם ט] מביא ואינו מביא כשהוא אונן קתני מיהא פסח *אמר רב חסדא פסח כדי נסביה רב ששת אמר *מאי פסח שלמי פסח אי הכי היינו שלמים תנא שלמים הבאין מחמת י] פסח ותנא שלמים הבאין מחמת יא] עצמן דאי לא תנא שלמים הבאין מחמת פסח סלקא דעתך אמינא *הואיל ומחמת פסח אתי כגופיה דפסח דמי קמ"ל רב מרי אמר לא

מגריפה. כלי ברזל הוא ורחבו רחב ומבדילים בו גרוגרות הנדבקות זו בזו : **לבי על הסל.** לשומרו יב] מדבר המטמא אב הטומאה שמטמא כלי וכן מטומאות דרבנן המטמאות אותה לטמא חולין ותרומה יג] מדרבנן ולא מדבר הפוסלה לחולין ולתרומה ומיהו טמאה היא להשתמש בה קדשים : **איגלגל מילתא.** הא דרמינהו לעיל מתני' דאונן יד] דאיבעי לך לשנויי עלה הנך שינויי דחיקי : **של תרומה.** עצמה וכ"ש שלישי של חולין שנעשו על טהרת תרומה : **מותר ליגע.** בתרומה דאינו נעשה גופו אלא שלישי טו] כמו המאכל שאכל ואסור לאכול תרומה אבל מותר ליגע אלמא מעלות עבוד רבנן באכילה דליתנהו בנגיעה וגבי אונן נמי הא דתנן אונן צריך טבילה באכילה תנן אבל נוגע אין צריך לטבול : **כי מזמני ליה.** אם זימנו חבירו כהן לאכול עמו לערב בחלקו בקדשים אוכל : **ורמינהו אונן טובל ואוכל פסחו** טז]. משנה היא בפסחים (דף נא:) ולא גרסינן בה מחוסר כיפורים דאינו צריך להמתין לערב אלא מביא כפרתו וטובל ואוכל בקדשים : **טובל.** כדתנן אונן צריך טבילה לקדש : **ואוכל פסחו לערב.** אבל לא בקדשים מפרש לה בפסחים (דף נב.) קסבר אנינות לילה דרבנן ואנינות דאורייתא חד יומא הוא כדכתיב ואחריתה כיום מר (עמוס ח) וגבי פסח לא העמידו דבריהם במקום כרת גבי קדשים העמידו דבריהם במקום עשה דאכילת *קדשים יז] כדאמרינן : **כאן בפסח.** מתני' דקתני אינו חולק ואי מזמנו ליה יח] לאכילת קדשים אוכל בלילי פסחים קאי דמגו דשרו יט] רבנן אכילת פסחים שרו ליה נמי שאר קדשים : **והא דקתני אבל לא בקדשים אשאר ימות השנה קאי.** כ] והאי אבל לא בקדשים לאו אלילי פסחים קמהדר ואע"ג דעליה קאי אלא אבל לא בקדשים של כל השנה וה"ק טובל ואוכל פסחו בערב וה"ה לכל הקדשים באותו לילה אבל לא בקדשים של שאר ימות השנה : **רב אשי אמר.** אידי ואידי בלילי פסחים ולא קשיא ההיא דפסחים שמת בי"ד וקברו בי"ד הלכך בפסח אוכל אבל לא בקדשים דאנינות לילה דיום מיתה דרבנן : **ומתני' כשמת בי"ג וקברו בי"ד.** דיום קבורה גופיה דרבנן ולילו לא תפיס אפילו מדרבנן : **מאן תנא.** דתנא להך דפסחים דאית ליה אנינות ליל כא] יום מיתה דרבנן: **מדברי תורה.** לקמן יליף לה רבי יהודה במתניתין מאנינות דאהרן ובניו : **תדע שהרי אונן כו'.** ואי דאורייתא פסח נמי לא ליכול : **נאכלת בשמחה.** יוצא בה ידי חובת שמחה כב] דכתיב בה שמחה וזבחת שלמים ואכלת שם ושמחת (דברים כז) ותודה שלמים כג] איקראי : **שאינן באין על חטא.** הלכך כשלמים דמי : **ת"ל זבח.** אם זבח שלמים קרבנו : **והעצים.** המתנדב עצים מביא קרבן עצמן : **קתני מיהא פסח.** דבשלמא כולהו איכא למימר מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא אלא פסח קשיא אדלעיל דתנא טובל ואוכל פסחו : **שלמי פסח.** חגיגת י"ד כשהחבורה מרובה :

ואי משקין דמטמו כלי גזירה משום משקה זב וזבה א"כ אפילו לתרומה נמי ואי משקין שנגעו לטבול יום דאינו תחלה אלא לקדש כדתנן (פרה פ"ח מ"ז) כל הפוסל התרומה מטמא משקין להיות תחילה חוץ מטבול יום א"כ אפילו קדש נמי לא מטמא רק לפסול כדאיתא במעילה ריש פ' חטאת העוף (דף ח.) וא"כ לא יטמאו המגריפה לפסול קדש דטמאה משמע לעשות פסול אחרי כן מדלא קאמר מגריפה פסולה *דכי כד] אמרינן פ"ק דפסחים (דף כ.) גבי הבשר טמא למאי אי למנות ראשון ושני בחיבת הקדש תפשוט דבעי ר"ל צריד של מנחות כו' לכך נראה לפרש דמשכחת לה במעת לעת שבנדה דאמרינן פ"ק דנדה (דף ו.) לקודש אבל לא לתרומה א"כ כבגדי כה] תרומה מדרס לקודש והא דאמר ולא שמרתיה מדבר הפוסלה אע"פ כו] שמטמאה לקדש כל דבר שאינו כז] *(עושה שלישי ועושה) אחרי כן לקדש כח] קרי פוסלה כמו שלישי של חולין : **ה"ג** ה"כ באכילה עבוד רבנן מעלה. פירש בקונטרס והא דתנן אונן צריך טבילה לאכילה תנן אבל נוגע א"צ לטבול והשתא לא קאי שינויא דרבי יוחנן ונראה דאפשר לקיימו דלעולם מתני' בשטבל והיא דחגיגה בדלא טבל אבל הא דאמר אונן שטבל כט] דאנינותו חוזרת עליו היינו באכילה ופ"ה עיקר:

אונן טובל ואוכל פסחו לערב אבל לא בקדשים. משנה היא בפסחים בפרק האשה (דף נא:) ול"ג מחוסר כיפורים דאונן דוקא הוא דלא אכיל בקדשים לערב משום אנינות לילה אבל מחוסר כיפורים כיון שהביא כפרתו וטבל למה לא יאכל :

אמר רב חסדא פסח כדי נסביה. במסקנא משני ל] כאן קודם ששחטו וזרקו עליו כאן לאחר ששחטו וזרקו עליו דהיא לא] לא יביא פסחו כשמת קודם ששחטו וזרקו עליו והיא דטובל ואוכל לערב כשמת לאחר ששחטו וזרקו עליו אבל הנך אמוראי לא בעו לשנויי הכי משום דקסברי אכילה לא מעכבא וכיון דלא מעכבא אמאי דחיא אכילתה אנינות לילה דרבנן טפי משאר קדשים אבל היכא דמת קודם ששחטו אף על גב דאכילה לא לב] מעכבת אי לא שרית לאוכלו לא מייתי ויש לתמוה דמשמע דקרי ר"ש לשחוט ולזרוק אחר שמת לו מת משום דאנינות לילה דרבנן והלא אנינות יום דאורייתא ודל אכילה מהכא מ"מ הקרבה ביום אסור לג] בחטאת עולה ואשם דאסור להביא כשהוא אונן מדכתיב קרבנו כל שמו קרבן וכי תימא משום דאתי עשה דפסח לד] ודחי עשה דאנינות דכשהוא שלם מביא א) א"כ היכי דייק מינה אנינות לילה מדרבנן אפילו היא דאורייתא דחיא ומתוך פי' הקונטרס משמע דסבר השתא דכולה אסמכתא בעלמא ונראה לפרש כיון דעיקר פסח לא בא אלא לאכילה כדתנן (פסחים דף עו:) פסח הבא בטומאה נאכל בטומאה שעיקרו לא בא אלא לאכילה הלכך לא חיישינן ביה לאנינות לה] בזמן הקרבה אלא בזמן אכילה ואף על גב דאכילה ב) לא מעכבת :

א) עיין רש"ק ב) נ"א לא מעכב' מ"מ אם לא היה ראוי לאכילה גרע

עין משפט
נר מצוה

טו א ב מיי' פי"ג מהל' מטמא משכב ומושב הלכה ו :

טז ג מיי' פי"א מהלכות אבות הטומאה הלכה יא :

[נ"ל דכי ה"ג]

יז ד מיי' פ"ו מהלכות קרבן פסח הלכה ט :

יח ה מיי' שם הל' ד :

יט ו ז מיי' שם הל' ט :

כ ח מיי' פ"ב מהלכות ביאת מקדש הל' ט :

כא ט י מיי' שם הל' יא:

נ"א פוסל חולין ופוסל וגירסת הצ"ק עושה עכשיו כלום ועושה אחרי כן לקדש

[פסחים נא:]

מ"ק טו:

◆

שיטה מקובצת

א] תרומה עצמה אסור: ב] מעלה ה"נ באכילה עבוד רבנן מעלה בנגיעה לא עבוד רבנן מעלה : ג] נמי בקדשים בשאר : ד] השנה כולה רב אסי: ה] עשר מת לו מת בארבעה עשר וקברו בי"ד יום מיתה תפים לילו מדרבנן מת לו מת בי"ג וקברו בי"ד יום קבורה : ו] תנא דאמר אנינות : ז] לאו אפילו בפסח אות ו' נמחק : ח] לרבות בכור ומעשר ופסח מרבה אני בכור : ט] שלם הוא מביא : י] מחמת עצמן ותיבת פסח נמחק: יא] מחמת פסח ומתיבות עצמן כו' עד תיבת סלקא נמחק: יב] לשומרו הס"ד ומה"ד מדבר כו': יג] תיבת מדרבנן נמחק: יד] דאונן אהדדי דאיבעי לן לשנויי : טו] שלישי כמות המאכל: טז] פסחו לערב. משנה: יז] תיבת כדאמרינן נמחק : יח] ליה אכיל באכילת קדשים : יט] דשרו ליה רבנן ; כ] מתיבת והאי כו' עד תיבות וה"ק טובל בס"א הכל אינו : כא] ליל דיום מיתה : כב] שמחה . ס"א ושלמים כתיב בהו וזבחת כו' : כג] איקרי הס"ד : כד] פסולה דכי האי גוונא אמרינן : כה] כבגדי אכלי תרומה : כו] אע"פ שמטמאה לקדש ותיבת שמטמאה ל"ש : כז] שאינו מטמא כלים ועושה אחרי תיבות עושה שלישי ל"ש ונמחק : כח] לקדש נקרא פוסלת : כט] שטבל אנינותו : ל] משני רבא כאן : לא] דהתניא דלא יביא : לב] לא מעכבא : לג] אסור כחטאת עולה : לד] דפסח דחמיר ודחי : לה] לאנינות לזמן הקרבה אלא לזמן אכילה ואע"ג דאכילה לא מעכבא מכל מקום הנו לאכילה בעי הס"ד :

מסורת הש"ס

חגיגה כ. [ע"ש]

חולין לה.

כ"ה יונתן

רש"ק מ"ו

כ"א דלא חזי לא אכיל

כ"א תפים לילו אפילו מדרבנן

[ברכות טז: וש"נ]

גי' הצ"ק קדשים עשה כדאמרינן ואכלו אותם אשר כופר בהם וכס"ד כצ"ל

נ"ל על חטא כשלמים מנין כו' וצ"ק

[ר"ס ה. וש"נ]

[שם]

[שם]

◆

גליון הש"ס

גמ' אידי דאכיל פסח. ע' חגיגה דף כה ע"ב ובטורי אבן שם ד"ה מדמהימן אפסח :

לא קשיא כאן שמת לו מת בי"ד וקברו בי"ד כאן שמת לו מת בי"ג וקברו בי"ד מת לו מת בי"ד וקברו בי"ד יום מיתה א] תופס לילו מדאורייתא מת לו מת בי"ג וקברו בי"ד יום קבורה מדרבנן אינו ב] תופס לילו אלא מדרבנן א"ל רב אשי לרב מרי ואלא הא דקתני אמר לו ר"ש תדע שהרי אמרו אונן טובל ואוכל את פסחו ג] אבל לא בקדשים נימא ליה ד] קאמינא לך אנא יום מיתה דאורייתא ואמרת לי את יום קבורה דרבנן קשיא אביי אמר לא קשיא *[א]כאן שמת קודם חצות כאן שמת לאחר חצות קודם חצות דלא איחזי לפסח חיילא עליה אנינות אחר חצות דאיחזי לפסח לא חיילא עליה אנינות ומנא תימרא דשני ה] ליה בין קודם חצות בין לאחר חצות ויקרא כא *דתניא °לה יטמא מצוה [ב]לא רצה מטמאין אותו על כרחו ומעשה ביוסף הכהן שמתה אשתו בערב הפסח ולא רצה ליטמא ו] ונמנו אחיו הכהנים וטימאוהו בעל כרחו במדבר ו ורמינהי °*ולאחותו מה ת"ל הרי שהלך לשחוט את פסחו ולמול את בנו ושמע שמת לו מת יכול יטמא אמרת שם °לא יטמא יכול כשם ז] שלא יטמא לאחותו כך אין מטמא למת מצוה ת"ל ולאחותו לאחותו הוא דאינו מטמא אבל מטמא [ג]הוא למת מצוה ח] לאו ש"מ כאן קודם חצות כאן לאחר חצות ממאי דילמא לעולם אימא לך אידי ואידי ט] אחר חצות והא רבי ישמעאל והא ר"ע דתניא *לה יטמא רשות דברי רבי ישמעאל ר"ע אומר חובה לא ס"ד דרישא דההיא ר"ע קתני לה שם דתניא *ר"ע אומר °נפש אלו הקרובים מת אלו הרחוקים לאביו אינו מטמא אבל מטמא הוא למת מצוה לאמו י] היה כהן והוא נזיר לאמו הוא דאינו מטמא אבל מטמא הוא למת מצוה לאחיו שאם היה כ"ג והוא נזיר לאחיו הוא דאינו מטמא אבל מטמא הוא למת מצוה ולאחותו מה ת"ל הרי שהלך לשחוט את פסחו ולמול את בנו ושמע שמת לו מת יכול יטמא אמרת לא יטמא יכול כשם שאין מטמא לאחותו כך אינו מטמא למת מצוה תלמוד לומר ולאחותו יא] לא יטמא אבל יטמא הוא למת מצוה

רבא

לא קשיא. דר"ש אדר"ש הא דקתני הכא אונן לא מייתי פסח כשמת יב] וקברו בי"ד דיום מיתה דאורייתא ותפיס לילו מדאורייתא כדיליף ליה רבי יהודה לקמן והא דקתני לעיל אוכל פסחו יג] בשמת בי"ג וקברו בי"ד דיום קבורה גופיה דרבנן ולא תפיס לילו אלא מדרבנן ורומיא דתרתי מתני' קמייתא משני תורה אור לה רב מרי אידי ואידי יד] יום קבורה וכאן בפסח וכאן בשאר ימות השנה כדשנינן לה מעיקרא ומאי אבל לא בקדשים אבל לא בקדשים של כל השנה כולה: הכי גרס לא תפיס לילו עמו אלא מדרבנן: **אמינא לך אנינות יום מיתה דאורייתא.** דהא מאנינות דאהרן מייתי לה לקמן והתם יום מיתה הואי: **ואת מהדרת יום קבורה.** דהוא גופיה מדרבנן והתם מודינא: **אביי אמר.** אידי ואידי ביום מיתה ולעולם אנינות לילה לר"ש דרבנן ודקתני בברייתא פסח אינו בא באנינות כשמת קודם חצות דרחמנא דחייה מהאי קרא דדרשינן כשהוא שלם הוא מביא ולא כשהוא אונן ודקתני בפסחים טובל ואוכל פסחו אלמא מייתי ליה אונן כשמת אחר חצות דקדמה חובת שחיטת פסח לאנינות ותו לא דחיא ליה אנינות מלשלח טו] קרבנו ומיהו על כרחך ש"מ אנינות לילה דרבנן דאי מדאורייתא היא טז] הא לא הוה אכיל כי דקדמה חובת שחיטה לאנינות אבל חובת אכילה לא קדמה ליה ואכילת פסחים לא מעכבא לאביי יז] אלא משום דאנינות לילה דרבנן והם לא העמידו דבריהם במקום כרת דדילמא ממנע ולא שחיט א"כ כיון דעל יח] כרחך שחטיה לאו אורח ארעא דנימרו ישחטנו ע"מ ליפסל הילכך אוכל פסחו אבל לא שאר קדשים אפי' ליל פסח דהעמידו דבריהם במקום עשה ומתני' דדייקינן אי יט] מזמנו ליה אכיל ביום קבורה כדאמר רבי אסי לעיל [דמת בי"ג וקברו בי"ד] אפילו מדרבנן לא תפיס לילו: **דשני לן.** (א) מדאורייתא: **ורמינהי כו'.** מסקנא דמילתיה הוא דבעי לאתויי מגו רומיא ושינויי: **לאחותו מה ת"ל.** בנזיר קאי וכיון דכתיב לאביו ולאמו כ] כ"ש לאחותו: **אמרת לא יטמא.** רישא דברייתא בנזיר קא מיירי כדתני לה לקמן בשמעתין וה"ק סיפא הרי שהיה נזיר והוא כ"ג והולך לשחוט את פסחו או למול את בנו ושמע שמת לו מת יכול יטמא אמרת לא יטמא אי משום נזיר אי משום כ"ג אי משום פסח וכ"ש הכא דאיתנהו לכולהו: **ולמול את בנו.** דמילת זכריו מעכבתו מלאכול כא] פסחו: **לאחותו אין מטמא.** אלמא אתיא חובה דפסח ואסרה ליה להיטמא ומביא פסח *אונן וקס"ד *דתרוייהו קתני אליבא דר' עקיבא דאמר לה יטמא מצוה והילכך לא מיתוקמא הך בתרייתא אלא בשמת לאחר חצות דאתיא חובת פסח ודחיא למצות טומאה וקמייתא במת קודם חצות דאפקעתיה אנינות מפסח: **וממאי.** דטעמא דקמייתא משום דקדמה אנינות הוא דתוקמא לר"ש דאמר לעיל (ב) אין מביא פסח אונן במת קודם חצות וכר"ע: **דילמא.** כב] טעם דר"ע לאו משום קודם חצות הוא והיכא דלא איטמי במת ואפילו כג] קודם חצות בעי למעבד פסח והכא משום דאיטמי הוא ואפילו מת לאחר חצות נמי קאמר ר' עקיבא יטמא משום דקסבר לה יטמא מצוה ואין לה תשלומין הילכך מטמאינן ליה וממילא אזל ליה כרת דה"ל טמא ופסח יש לו תשלומין בשני והך דקתני לא יטמא רבי ישמעאל היא דאמר רשות הילכך כד] לא תדחייה מצות פסח בשביל רשות דטומאה ולעולם בין לרבי ישמעאל בין לר"ע אונן שלא נטמא מביא פסחו ואפילו מת קודם חצות דטעם דהכא לאו משום אנינות הוא כה]: **דרישא.** דההיא דנזיר ר"ע קתני לה דאומר מצוה הילכך לא מיתרצי אלא משום טעמא דקודם חצות ואחר חצות כו] היכא דמת קודם חצות קדמה לה חובת טומאה לפסח וטמא והוא הדין לאנינות דהא קדמה והיכא דמת לאחר חצות קדמה חובת פסח ומפקע לחובת טומאה והוא הדין לאנינות: **נפש.** בנזיר כתיב כל ימי הזירו לה' על נפש מת לא יבא וסמיך ליה לאביו ולאמו וגו' וכוליה קרא יתירא הוא דהא כתיב כז] ליה קרובים ורחוקים: **נפש אלו הקרובים.** לאו ממשמעותא היא דתיקשה לך אם כן למה נאמרו רחוקים דאי לא כתיב תרתי קראי הוה מוקמינן ליה ברחוקים אבל השתא כח] דאיכתיבא תרי קראי נפש קרובים משמע שהן כנפשו: **לאביו.** מה ת"ל אם ללמד שלא יטמא לו הרי פירש קרובים ורחוקים אלא בא לפרט כט] את מי אסר את הקרובים אבל לא מת מצוה: **לאמו.** מה תלמוד לומר אם לאסור הרי למדנו אם להתיר מת מצוה הרי למדנו אלא לא הוצרך לנזיר לבדו אלא ללמדך שאם היתה בו עוד קדושה אחרת כגון שהיה כהן ונזיר התרתי לך בו מת מצוה ל] ממיעוט דלאמו דרשינן לאמו לא יטמא אבל מיטמא הוא למ"מ וכן כולם: **הרי שהלך לשחוט את פסחו.** לא] זה שהיה כ"ג ונזיר וניתוסף בו עוד דבר אחר המעכבו מליטמא שהיה צריך לשחוט את פסחו אף זה לאחותו פטרתי לך בו אבל מיטמא הוא למת מצוה דאם איננו ענין לנזיר לבדו תנהו ענין למי שיש בו כל אלו:

רבא

הרי שהיה הולך לשחוט את פסחו ולמול את בנו כו'. תימה היכי דייק מהכא דשחיטת פסח דוחה טומאת מתו שאני הכא שהוא כ"ג ונזיר וכי תימא אי לאו דבאפי נפשיה דחיא מתו לא היה צריך קרא למת מצוה דדחיא שלשתן דכיון דכ"ג ונזיר נדחים משום מת מצוה בשביל שהולך עדיין לשחוט את פסחו לא מימנע א"א לומר כן *דהא לכהן הדיוט ונזיר איצטריך קרא אף על גב דכהן הדיוט לחודיה מיטמא למתו ויש פירושים שמוגה בהם משום הך קשיא דלא מיירי *הכא בנזיר אלא בהולך לשחוט פסחו לחודיה ולא יתכן כלל דהיינו ברייתא דמייתי בסמוך דמיירי בכהן לב] ונזיר ונראה דדייק משום דקתני הכא אמרת לא יטמא ובכולהו לא קתני הכי לג] משמע לא יטמא משום שחיטת פסחו ולא גרסינן ת"ל לא יטמא ועוד נראה לדקדק אי שחיטת הפסח לחודה לא דחיא טומאת קרובים ה"ל למתנייה ברישא דהולך לשחוט כו' הרי שהיה כ"ג ונזיר והולך לשחוט כו' כמו כהן הדיוט דתני ברישא דמעיקרא תני הקל יותר כי היכי דתני כהן הדיוט לד] קודם לנזיר ואח"כ כ"ג ונזיר: **הא רבי ישמעאל** הא ר"ע. פי' בקונטרס ואפילו מת לאחר חצות נמי קאמר ר"ע יטמא משום דקסבר לה יטמא מצוה ואין לה תשלומין הילכך מטמאינן ליה וממילא אזל ליה כרת דה"ל טמא דפסח יש לו תשלומין בשני ולא דמי לעשה דהשלמה דאתי עשה דפסח ודחי ליה כדאמר בריש תמיד נשחט (פסחים דף נט. ושם*) אע"פ שיש לה] לו תשלומין בשני: **נפש** אלו הקרובים מת אלו הרחוקים. בנזיר בפ' כ"ג (דף מח:) גרס איפכא ועיקר ועושה שם [חדא] דרשא מלאביו ולאמו:

אכילת

כב א מיי' פ"ו מהל' קרבן פסח הל"ט :
כג ב מיי' פ"ב מהל' אבל הל' ז :
כד ג מיי' שם פ"ג הל"ח:

[ובתוס' דברכות דמו זס בשם הר"ש מקוצי ע"ש]

גי' הל"ק. הכא בכהן ונזיר כו'

[קצרו כאן דבריהם וע"ש בתוס' בפסחים ועי' רש"ק]

נ"א דברייתא דקתני לא רצה מטמאין אותו אליבא כו'

שמחות פ"ד סוטה ג.

מגילה ג: ברכות יט: סנהדרין לה. נזיר מח:

[סוטה ג.]

[נזיר מח:]

גירסת ב"ק באנינות וקס"ד דהנך ברייתות תרווייהו קתני אליבא דר"ע כו' וכ"ה בס"י

* * *

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה דשני לן בדאורייתא : (ב) ד"ה וממאי כו' לעיל אונן אין מביא פסח במת :

שיטה מקובצת

א] מיתה תפיס לילו :
ב] אינו תפיס לילו :
ג] פסחו לערב אבל :
ד] אנא קאמינא לך יום:
ה] דשני לן בין :
ו] ליטמא לה ונמנו :
ז] כשם שאינו מטמא לאחותו כך אינו מטמא למת מצוה : ח] מצוה אלא לאו : ט] ואידי לאחר חצות : י] לאמו שאם היה : יא] לאהותו הוא דאינו מטמא אבל מטמא הוא : יב] כשמת ב"ד וקברו בי"ד :
יג] פסחו כשמת בי"ג : יד] ואידי ביום קבורה : טו] מלשלח פסחו ומיהו תיבת קרבנו נמחק : טז] היא לא הוה אכיל דנהי דקדמה תיבת האי נמחק : יז] לאביי . ס"א אבל אי סבירא ליה אכילת פסחים מעכבא אז מצי ר"ש למיסבר אנינות לילה דאורייתא ואפ"ה כיון דחל עליו חובת פסח קודם אנינות אכיל פסחו לערב דאי לא אכיל לא מצי להקריב ומיהו אע"ג דלא מעכב אכיל דלא העמידו כו' : יח] דעל כרחי' שחיט לאו אורח ארעא דנימרו רבנן ישחטנו : יט] אי מזמני ליה : כ] ולאמו כ"ש ולאחותו ס"א ואמו ואחיו איתינהו לדרשא אחריתי ברישא דברייתא למידרש לאחיו לא יטמא אבל מטמא הוא למת מצוה ולקמן בשמעתין מייתי לה וה"ק סיפא ולאחותו מה ת"ל הרי שהיה הולך כו' כלומר אם אינו ענין לנזיר לא לאיסור אחותו ולא להתיר מת מצוה דהא נפקא לן מרישא דקרא תניהו ענין להולך לשחוט את פסחו ולמול את בנו דמילת זכריו מעכבתו מלאכול פסח הס"ד . ומה"ד אמרת לא יטמא.כי היכא דנזיר אין לו לדחות נזירות מפני טומאת קרוביו כך שוחט פסחו אין לו לדחות פסחו מפני טומאת קרוביו ואינו יכול לפרש אותה בנזיר עצמי ולומר הרי שהיה הולך נזיר זה לשחוט את פסחו דא"כ מאי רומיא דמרמינן לה אדיוסף הכהן דילמא הא דקתני אמרת לא יטמא משום נזירות הוא דנזיר אין מטמא לקרובים : הס"ד ומה"ד לאחותו אינו מטמא אלמא אתיא חובה כו' : כא] מלאכול פסח הס"ד ומה"ד ולאחותו אין כו' אתיא חובת פסח ואסרה כו' ומביא פסחו אונן : כב] דילמא טעמא דר"ע : כג] ואפילו מת קודם חצות בעי למעבד פסחו דאנינות לא דחיא . והכא : כד] הילכך כיון דלאחר חצות הוא וחיילא עליה חובת פסח לא : כה] הוא ובקודם חצות לא מצינן מוקמי' ליה דא"כ אפי' יטמא רשות אמאי לא יטמא אם ירצה הא לא חיילא עליה חובת פסח וכ"ת משום חומרא דפסח א"כ מאי איריא ערב פסח אפילו ששה ימים קודם פסח נמי דהא הזאה שלישי ושביעי בעי הס"ד : כו] חצות דהיכא דמת קודם חצות קדמה ליה חובת טומאה לפסח ומטמא והוא הדין : כז] תיבת ליה נמחק: כח] השתא דאיכתבו תרי: כט] לפרט דאת מי אסר: ל] מצוה ממיעוטא דלאמו דדרשינן לאמו : לא] פסחו. ס"א ולמול את בנו אם אינו ענין לנזיר תניהו ענין לכל מי שהולך לשחוט את פסחו ולמול את בנו זה כו':לב] בכהן גדול ונזיר:לג] הכי אלמא משמע:לד] כהן הדיוט ונזיר ואח"כ כ"ג ונזיר:לה] שיש לפסח תשלומין בשני תיבת לו נמחק:

א"ל

רבא אמר אידי ואידי אחר חצות ול"ק [א]כאן קודם ששחטו וזרקו עליו כאן לאחר ששחטו וזרקו עליו א"ל רב אדא בר מתנה לרבא אחר ששחטו וזרקו את דמו מה דהוה הוה א"ל רבינא *אכילת פסחים מעכבא מדרבה בר רב הונא א"ל א] ציית מאי דקאמר לך רבך מאי דרבה בר רב הונא *דתניא [ב]יום שמועה כיום קבורה למצות שבעה ושלשים [ג]ולאכילת פסחים כיום ליקוט עצמות אחד זה ואחד זה טובל ואוכל בקדשים לערב הא גופא קשיא אמרת יום שמועה כיום קבורה למצות שבעה ושלשים ולאכילת פסחים כיום ליקוט עצמות מכלל דיום קבורה אפילו לערב נמי לא אכיל והדר תני אחד זה ואחד זה טובל ואוכל בקדשים לערב אמר רב חסדא תנאי היא רבה בר רב הונא אמר ל"ק כאן ששמע שמועה על מתו סמוך לשקיעת החמה וכן שליקטו לו עצמות סמוך לשקיעת החמה וכן שמת לו מת וקברו סמוך לשקיעת החמה וכאן לאחר שקיעת החמה לאחר שקה"ח מאי דהוה הוה אלא ש"מ אכילת פסחים מעכבא רב אשי אמר מאי אחד זה ואחד זה ה"ק אחד יום שמועה ואחד יום ליקוט ב] טובל ואוכל בקדשים לערב והא דרב אשי *בדותא היא מכדי עלה קאי זה וזה מיבעי ליה אלא ש"מ בדותא היא ומאי תנאי דתניא *עד מתי מתאונן עליו כל היום רבי אומר כל זמן [ד]שלא נקבר במאי עסקינן אילימא ביום מיתה מי איכא דלית ליה ג] דיום מיתה דתפיס לילו מדרבנן ותו רבי אומר כל זמן שלא נקבר ד] הא קברו אישתרי ליה ומי איכא דלית ליה *°ואחריתה כיום מר אמר עמוס ח רב ששת איום קבורה קאי מתקיף (א) רב יוסף אלא הא דקתני [ה]השומע על מתו ה] *כמלקט עצמות טובל ואוכל בקדשים לערב מכלל דיום קבורה אפילו לערב נמי לא אכיל הא מני אלא תריץ ו] עד מתי מתאוננין עליו כל אותו היום ולילו רבי אומר כל זמן שלא נקבר [אבל נקבר] בלא לילו אמרוה (ב) קמיה דר' ירמיה אמר *גברא רבה כרב יוסף לימא הכי ז] לימא דרבי לקולא והתניא עד מתי מתאונן עליו כל זמן ח] שאינו נקבר אפילו מכאן ועד עשרה ימים דברי רבי וחכ"א אין מתאונן עליו אלא אותו היום בלבד אלא תריץ הכי עד מתי הוא מתאונן עליו כל אותו היום בלא לילו רבי אומר כל זמן שלא נקבר (ג) ט] ואם נקבר תופס לילו אמרוה קמיה דרבא מדקאמר רבי יום קבורה י] תופס לילו מדרבנן מכלל דיום מיתה תופס לילו מדאורייתא וסבר רבי אנינות לילה דאורייתא והתניא °הן היום אני אסור (ד) ולילה ויקרא י מותר ולדורות בין ביום ובין בלילה אסור דברי רבי יהודה רבי אומר *[ו]אנינות לילה אינה מדברי תורה אלא מדברי סופרים לעולם דרבנן היא

וחכמים

רבא אמר כו'. אמילתיה דר"ש קאי לשנויי דר"ש אדר"ש : **אידי ואידי לאחר חצות.** ואפילו מת לאחר חצות קודם ששחטו עליו אית ליה לר"ש לא יביא את פסחו דרחמנא דחייה כדדריש ואזיל שלמים קרבנו כל קרבנותיו לא יביא אלא כשהוא שלם ודקתני אונן טובל

תורה אור

ואוכל יא] פסחו לערב כשמת לאחר ששחטו וזרקו עליו : **מאי דהוה הוה.** הרי נפטר ואמאי דחייה אכילתו אנינות לילה דרבנן טפי משאר קדשים בשלמא לאביי דמוקי לה בקודם ששחטו וזרקו עליו ובלאחר חצות חובת פסח חלה עליו להביא ואי לא שרית ליה לאוכלו לא מייתי הילכך לא העמידו דבריהם אלא לרבא אמאי לא העמידו הא יב] כבר שחט וזרק : ה"ג א"ל רבינא אכילת פסחים מעכבא מדרבה בר רב הונא. ולקמן מייתינן לה : **א"ל רבא לרב אדא ציית מאי דאמר לך רבך.** רבינא שמע לו סיפה השיבך על שאלתך ובמסכת שבועות יג] כי האי סוגיא *דרבה ורבינא ורב אדא בפ' ידיעות הטומאה (דף יח.) : **יום שמועה.** ששמע שמת לו מת ובשמועה קרובה שתוך ל' עסקינן : **כיום קבורה למצות שבעה ושלשים.** מיום שמועה מתחיל למנות ז' לרחיצה ונעילת הסנדל ול' לגיהוץ : **ולאכילת פסחים.** האי יום שמועה כיום ליקוט עצמות דקיימא לן בפסחים בפרק האשה (דף צב.) השומע על מתו והמלקט עצמות טובל ואוכל בקדשים לערב והוינן בה מלקט עצמות הזאה שלישי וז' בעי ומשנינן אימא שליקטו יד] [לו] אחרים עצמות דאמרינן במו"ק (דף ח.) המלקט עצמות אביו ואמו הרי זה מתאבל עליהם כל היום ואשמועינן בפסחים דלערב מותר בקדשים והכא אשמועינן טו] יום שמועה לענין אכילת פסחים לא כיום קבורה הוא דאילו יום קבורה לא אכיל פסחו לערב ואפילו מת טז] באתמול בי"ג אלא כיום ליקוט עצמות הוי ומותר בכל הקדשים והא דנקט פסחים משום יז] דיום קבורה נקט ליה למימר דביום קבורה אפילו פסח נמי לא : **אחד זה ואחד זה.** (ה) על כרחך איום קבורה ויום ליקוט קאי וקשיא רישא לסיפא כדלקמן דאי איום שמועה ויום ליקוט לא שייך למיתני אחד זה ואחד זה דכיון דמינייהו סליק זה וזה מיבעי ליה : **טובל ואוכל.** בקדשים לערב וכ"ש פסחו : (ו) **כיום ליקוט עצמות.** משמע ולא כיום קבורה דאילו יום קבורה לא אכיל פסחו לערב : **תנאי היא.** דפליגי בליל יום קבורה שאינה יום מיתה דאיכא למ"ד תפיס לילו מדרבנן וסבר אכילת פסחים לא מעכבא הילכך אפילו פסח לא אכיל ולקמן מייתי להו : **רבה בר רב הונא אמר כאן ששמע שמועה או שלקטו לו עצמות או שקבר מתו בי"ד סמוך לשקיעת החמה וכאן לאחר שקיעת החמה.** סיפא דקתני בכולהו אוכל קדשים וכ"ש פסחו כשבא עליו אחד מאלו לפני שקיעת החמה דה"ל לערב ליל יום קבורה וליל יום שמועה וליל יח] (פסחים) *כיום ליקוט עצמות וסבר יום קבורה לא תפיס לילו אפילו מדרבנן וכ"ש יום שמועה וליקוט עצמות והא דתני רישא ולאכילת פסחים כיום ליקוט עצמות דאילו יום קבורה לא יט] אבל כשאירע לו אחד מאלו לאחר שקיעת החמה דה"ל לילה זה יום קבורה עצמו ולא ליל יום קבורה אע"ג דאף הוא מדרבנן החמירו ביום קבורה עצמו יותר מיום שמועה וליקוט לאוסרו בפסח אבל ביום ליקוט לא אסרוהו בפסח אלא בשאר קדשים הצריכוהו להמתין כ] עד ערב וה"ק לאכילת פסחים הוי יום שמועה כיום ליקוט ואוכל פסחו ואפי' שמע או ליקט אחר שקיעה דה"ל יום שמועה עצמו ויום ליקוט כא] עצמות ואפילו הכי שרי מה שאין כן ביום קבורה עצמו דאילו מת לו מת בי"ג וקברו אותו עממים לאחר שקיעה די"ד אסור לאכול בפסח ואע"ג דחלה עליו שמחת הרגל ואינו נוהג אבילות ברגל ה"מ אבילות דמדרבנן היא וכתיב ושמחת בחגך אבל אנינות ליאסר בקדשים חלה עליו ואחד זה (ז) ואחד זה היכא דבאו עליו מבעוד יום אוכל בקדשים לערב כב] דלילו לא תפיס ומיהו ביום אסור בשאר קדשים אפי' כג] יום שמועה וליקוט עצמות בר מפסח כדמפרש טעמא ואזיל : **מאי דהוה הוה.** ומה לי פסח ומה לי שאר קדשים הא אמרת קדשים אסור ביום ליקוט לבו ביום כדקתני לערב ובפסח אמאי שרית ליה : **אכילת פסחים מעכבא.** כד] לא העמידו דבריהם במקום כרת ומיהו ביום קבורה העמידו דבריהם משום דרובא קברי ביום מיתה ואתי למישרי יום מיתה עצמו ויש מקומות שהעמידו דבריהם במקום כרת כדאמרינן בפסחים בהאשה (דף צב.) : **ומאי תנאי.** דפליגי ביום קבורה למיתפס לילו מדרבנן דקאמר רב חסדא לעיל תנאי היא : **עד מתי מתאונן.** ליאסר בקדשים : **כל היום.** קס"ד בלא לילו : **כל זמן שלא נקבר.** קא ס"ד לקולא פליג ואמר כה] דכל היום לא מיתסר דמשקברו (ח) הותר מיד : **אי נימא ביום מיתה.** שקברו ביום שמת : **מי איכא דלית ליה כו'.** הא בין לר"ש בין לרבי דפליגי עליה דר' יהודה באנינות לילה דיום מיתה מודו כו] מדברי סופרים מיהא אסור : **אחריתה כיום מר.** *אחריתה של זונה כיום מר שמתאבל ומימר על מתו לפי שסופו למות עליה ויתאבלו כז] עליהן אלמא מרירות יום שלם הוא : **איום קבורה.** שמת אתמול וקברו היום ואכתי לא אסיקנא מילתיה לתנאי דרב חסדא עד סיפא דתרלה ר' ירמיה : **הא מני.** *) בין לרבי בין לרבנן כח] מותר : **כל אותו היום.** של קבורה ולילו : **רבי אומר כל זמן שלא נקבר.** אבל קברו אישתרי ליה בלילה ומיהו ביום ליכא למימר דשרי ליה רבי דאפילו יום כט] דליקוט עצמות אסור כל היום כדאמרת טובל ואוכל לערב : **והתניא כו'.** אלמא רבי לחומרא אמרה וכיון דליכא לפרושי פלוגתא ל] דרבנן (ט) לאכול בעודו מוטל לפניו וע"כ בליל יום קבורה פליגי דקאמר רבי אפי' קברו לסוף י' ימים מתאונן עליו ליל יום קבורה וחכ"א אינו מתאונן עליו ביום קבורה אלא יום עצמו אבל לא לילו והיינו תנאי דרב חסדא : **מדקא"ר יום קבורה.** דאיהו גופיה דרבנן תפיס לילו מדרבנן מכלל דיום מיתה דאורייתא : **תפיס לילו** לא] **דאורייתא.** דקא סלקא דעתך לא עשו חכמים חיזוק לדבריהם שעיקרו מדבריהם יותר משעשתה תורה לדבריה : **הן היום.** הן משמע דאלו הקרבנות חלוקין משאר קרבנות שעליהן שמעת לאוכלן באנינות לילה מפני שכולנו אוננין ואין כהן לאוכלן אבל לדורות שיש כהנים לאוכלן בין ביום ובין בלילה אסור : **לעולם דרבנן היא.** אפילו אנינות לילה דיום מיתה ואפילו הכי יום קבורה דאיהו גופיה מדרבנן לילו נמי לרבי אסור מדרבנן :

וחכמים

*) נ"ל בין לרבי בין לרבנן לילה מותר נ"ק

אכילת פסחים מעכבא. פלוגתא היא בפרק כיצד צולין (פסחים דף עח:) דרבי נתן *ורבנן ומשמע מתוך פירוש הקונטרס דסבר לה כמ"ד מעכבא לב] לגבי הא [דאפילו למ"ד לא מעכבא] דבעינן גברא ראוי לאכילה כדמוכח התם אם כן אכילה לג] היא מצוה וסברא הוא שדוחה אנינות דרבנן א"נ כיון דכתיב איש לפי אכלו למצוה דמצוה בדידיה מבאחריני סברא הוא דדחיא אנינות דרבנן ומעכבא דקאמר לאו דוקא :

סמוך לשקיעת החמה. לד] במנחה נקט סמוך נקט נמי הכא סמוך דהוה מצי למימר כאן קודם שקיעה כאן לאחר שקיעה :

ואחריתה כיום מר. פסוק הוא בתרי עשר [עמוס ח']. ושמתיה לאבל יחיד ואחריתה כיום מר ולא כמו שפירש בקונטרס :

וחכמים

גי' סל"ק ורבנן ומדלא קתני דס"ל כמ"ד מעכבא משמע לגבי האי אפי' למ"ד לא מעכבא דהא מודה דבעינן גברא כו'

כה א מיי' פ"ו מהל' קרבן פסח הל"ט :

כו ב מיי' פ"ו מהל' אבל הל"א טוש"ע יו"ד סי' תב סעי' א :

כז ג מיי' פ"ו מהל' קרבן פסח הל"ט :

כח ד מיי' פ"ב מהל' ביאת המקדש הלכה ט י ופ"ד מהל' אבל הל"ו טוש"ע יו"ד סי' שמא סעיף א :

כט ה מיי' פ"ב מהל' ביאת המקדש הל"י:

ל ו מיי' שם הל"ט [וברב אלפס ברכות פ"ב דף יא: יב. וע"ש] :

שיטה מקובצת

א] א"ל רבא ציית : ב] ליקוט עצמות טובל : ג] ליה יום מיתה תפיס לילו : ד] הא קבריה אישתרי אות ו' נמחק : ה] מתו והמלקט עצמות : ו] תריץ הכי עד מתי מתאונן : ז] הכי למימרא דרבי : ח] כל זמן שלא נקבר : ט] תיבות ואם נקבר ל"ש ונמחק : י] קבורה תפיס לילו כו' דיום מיתה תפיס : יא] ואוכל את פסחו : יב] תיבת כבר ל"ש : יג] שבועות גרסינן כי האי סוגיא דרבא ורבינא כו' : יד] שליקטו לו : טו] אשמועינן דיום שמועה: טז] מת מאתמול בי"ג : יז] יום קבורה : יח] וליל יום ליקוט תיבת פסחים ואות ב' נמחק : יט] לא אכיל כשאירע : כ] להמתין לערב וה"ק תיבות עד ערב ל"ש : כא] עצמות אפילו הכי אות ו' נמחק : כב] לערב דליל לא תפיס ומיהו בו ביום אסור : כג] אפי' ביום שמועה: כד] מעכבת. דלא העמידו : כה] ואמר רבי דאפילו כל היום : כו] מודו דמדברי סופרים : כז] ויתאבלו עליו אלמא : כח] לרבנן לילה מותר : כט] יום ליקוט עצמות : ל] פלוגתא דנישרו רבנן לאכול בעודו מוטל לפניו ע"כ בליל : לא] לילו מדאורייתא. דקא ס"ד לא עשו חכמים חיזוק לדבר שעיקרו (מדבריהם): לב] מעכבא ודוחק הוא לומר דפליגי אמוראי דשמעתין בהכי ונראה לפרש דאפי' לר' נתן דאמר לא מעכב כיון דמעכבא לגבי הא דבעינן : לג] אכילה חשובה היא וסברא כו' תיבת מצוה ל"ש ונמחק: לד] א) בחינם נקט סמוך ותיבת במנחה נמחק :

א) נ"ל בחנם נקט סמוך דהוא כו'. תיבות במנחה נקט נמי הכא נמחק .

הגהות הב"ח

(א) גמ' מתקיף לה רב יוסף : (ב) שם אמרוה [רבנן] קמיה דר' ירמיה : (ג) שם תריץ הכי וכו' רבי אומר כל זמן שלא נקבר תופס לילו עמו אמרוה רבנן קמיה דרבא אמר מדקאמר וכו' תופס לילו עמו מדרבנן מכלל דיום מיתה תופס: (ד) שם נ"ב היום אסור ובלילה : (ה) רש"י ד"ה אחד זה וכו' ועל כרחך וכו' רישא לסיפא דאי איום וכו' מיבעי ליה כדלקמן הס"ד : (ו) ד"ה כיום ליקוט נ"ל קודם ד"ה אחד זה : (ז) ד"ה רבה וכו' ואחד זה כ"ב כן ליקוט כן שמועה : (ח) ד"ה כל זמן וכו' דמשקברו מותר מיד : (ט) ד"ה והתניא וכו' פלוגתא דרבנן בעודו כצ"ל ותיבת לאכול נמחק :

[פסחים עח:]

שמחות פי"ב ע"ש

[נ"ל דרבא]

[כ"ה ברותא ערוך ערך בר ד' וע' מ"ש פסחים יא. על הגליון]

מ"ק כא.

גי' הב"ח והמלקט עצמות

[לעיל מד. כתובות מג.]

[ברכות טז: וש"נ]

[גי' יום]

[בכל המקומות שהביא הש"ס הך קרא ברכות טז: ומו"ק כא. סוכה כה. לא פירש רש"י כמו כאן וגם לא נמצא בשום פסוק רק בעמוס ח' ועי' בתוס' ד"ה ואחריתה]

תורה אור

*וחכמים עשו חיזוק לדבריהם יותר משל ויקרא י תורה *תנו רבנן °כי כן צויתי כאשר צויתי כאשר צוה ה' כי כן צויתי באנינות יאכלוה כאשר צויתי בשעת מעשה א] אמר להן כאשר צוה ה' לא מאליי אני אומר ורמינהי מפני אנינות (א) נשרפה לכך נאמר כאלה אמר שמואל לא קשיא הא ב] ר"י הא ר"נ דתניא *מפני אנינות שרפוה לכך נאמר כאלה דברי רבי נחמיה רבי יהודה ור"ש אומרים *מפני טומאה נשרפה שאם אתה אומר מפני אנינות נשרפה היו ג] לשלשתן שישרפוה ד"א היו ראוי לאוכלן לערב ד"א והלא פינחס היה עמהן רבא אמר אידי ואידי רבי נחמיה ולא קשיא כאן בקדשי שעה כאן בקדשי דורות רבי נחמיה היכי מתריץ ד] להני קראי ורבנן היכי מתרצי להו להני קראי רבי נחמיה מתריץ להו הכי מדוע לא אכלתם ה] *אמר לו משה לאהרן שמא נכנס דמה ו] לפני ולפנים שם אמר לו °הן לא הובא את דמה שמא חוץ למחיצתה יצאת אמר לו בקדש היתה ודלמא באנינות אקריבתוה ופסלתוה אמר לו משה וכי הם הקריבו אני הקרבתי וא"ל הן לא הובא את דמה ובקדש היתה אכול תאכלו אותה כאשר צויתי באנינות יאכלוה אמר לו שם °ותקראנה אותי כאלה ואכלתי חטאת היום הייטב בעיני ה' שמא לא שמעת אלא בקדשי שעה דאי בקדשי דורות *ק"ו ממעשר הקל דברים כו ומה מעשר הקל אמרה תורה °לא אכלתי באוני ממנו ז] בקדשי דורות לא כל שכן מיד ויקרא י °וישמע משה וייטב בעיניו הודה ולא בוש ח] משה לומר לא שמעתי אלא אמר שמעתי ושכחתי ור"י ור"ש היכי מתרצי להו ט] הכי מתרצי להו שם °מדוע לא אכלתם את החטאת י] (ב) במקום [הקודש] שמא נכנס דמה יא] לפני שם ולפנים אמר לו °הן לא הובא את דמה (אל הקדש פנימה) שמא חוץ יב] למחיצתה יצאת אמר לו יג] הן בקודש היתה ודילמא באנינות אקריבתוה ופסלתוה אמר לו משה הן הקריבוה דפסלה בהו אנינות אני הקרבתיה ודילמא אגב מרדייכו פשעתו בה ואיטמאי אמר לו משה כך אני בעיניך שאני מבזה קדשי שמים ותקראנה אותי כאלה ואפילו אלה וכאלה אין אני מבזה קדשי שמים אמר לו ואי הן לא הובא את דמה ובקודש היתה אכול תאכלו אותה בקודש כאשר צויתי באנינות יאכלוה אמר לו שמא לא שמעת אלא בלילה דאי ביום *ק"ו ממעשר הקל ומה דברים כו מעשר הקל אמרה תורה °לא אכלתי באוני ממנו קודשי יד] חמור לאכל שכן מיד וישמע משה וייטב

וחכמים עשו חיזוק לדבריהם יותר. ממה שעשתה תורה לדבריה: **כי כן צויתי.** טו] במנחות שמיני כתיב קחו את המנחה וגו': טז] **באנינות.** דנדב ואביהוא: **כאשר צויתי.** בחטאת דראש חדש שנשרפה כתיב הן לא הובא את דמה וגו': **בשעת מעשה.** כשאירע להם אנינותם אמר להם שלא ימנעו מאכילת קדשים היום ששמע מפי הגבורה שחלוק אנינות היום בקדשים מאחר ימים וכשראה שנשרפה אמר להם אכול תאכלו אותה היה *להם לאוכלה כאשר צויתי אתכם בשעת מעשה: **כאשר צוה ה'.** באכילת חזה ושוק של יז] צבור שקרבו בו ביום כאמר: **ולא מאליי אני אומר.** לאוכלם באנינות: **מפני אנינות נשרפה.** לכך נאמר ותקראנה אותי כאלה ומינו שהודה לו משה כדכתיב וייטב בעיניו ואם מפי הגבורה שמע היתר אנינות לבו ביום למה הודה: **מפני אנינות נשרפה.** שלא הותרה להם אנינות לבו ביום ולית ליה לרבי נחמיה הך דרשא דבאנינות יאכלוה אלא הכי קאמר יח] לו כי כן צויתי שאף מנחת צבור זו שלא מינו מנחה קריבה לצבור כיוצא בה נאכלת ועל האנינות לא הוזכר למשה לדרוש ק"ו ממעשר וכשהזכירו אהרן הודה לו: **מפני טומאה נשרפה.** יט] שנגעה בה טומאה בחטאת של שעיר ראש חדש שקרבה (להם) בו ביום שהוקם המשכן בראש חדש ניסן והוא היה שמיני למלואים ושלשה שעירים קרבו בו ביום שעיר נחשון ושעיר ראש חדש ושעיר שבא לשעה כדכתיב (ויקרא ט) קחו שעיר עזים לחטאת ושל ראש חדש נשרפה כדאמרינן לקמן: **היו להם לשלשתן.** דשלשה שעירים קרבו להם כדלקמן: **היו להם לאוכלם לערב.** לר' יהודה אע"ג דאמר אנינות לילה דאורייתא מודה הוא דלאותו היום הותרה להן אנינות לילה וכל שכן לר"ש דאף לדורות אינו אלא מדברי סופרים ולקמן מפרש טעם דרבי נחמיה: **והלא פינחס היה עמהן.** שלא היה אונן ולקמן פריך שפיר קאמרי ליה: **אידי ואידי רבי נחמיה.** ואית ליה לרבי נחמיה דהותרה אנינות במנחה דכתיב כי כן צויתי ואפי' הכי בשעיר של ראש חודש הודה לדברי אהרן ולא קשיא מנחה קדשי שעה כ] היא והוראת שעה היתה בה שתאכל לאוננין אבל שעיר של ראש חדש קדשי דורות הן ומשה כשקצף טעה כסבור כיון ששמעתי היתר אנינות במנחה הוא הדין לחטאת ואמר לו אהרן שמא דוקא קדשי שעה שמעת והודה לו: **רבי נחמיה.** דאמר מפני אנינות נשרפה היכי מתרץ להני קראי דאותה פרשה מאי אמר משה ומאי אהדריה לענין אנינות ומה היה הקצפון ומה היא הודאה: **ורבנן.** כא] רבי יהודה ורבי שמעון היכי מתרצי להו לענין טומאה: **שמא נכנס** כב] **דמו לפנים.** מתשובתו אתה למד שכך אמר להם מתחילה מדקאמר הן לא הובא וגו' פנימה: **אמר לו.** אהרן למשה: **משה הן הקריבו.** בתמיה וכי בניי שהם הדיוטים שמשו היום והלא עלי הטלת כל העבודה כדכתיב (שם) קרב אל המזבח ועשה וגו' ואני כהן גדול אני ומקריב אונן: **כאשר צויתי.** במנחה: **קדשי שעה.** כגון מנחה שחובת שעה היתה ואינה נוהגת לדורות: **מרדייכו.** לעריכם: **שאני מבזה קדשי שמים.** להסיח דעתי מהם אפי' אלה וכאלה אבלות אירעוני אין אני מבזה כו' והיינו דכתיב כאלה ולא כתיב אלה:

וחכמים עשו חיזוק לדבריהם יותר משל תורה. אין פירושו כג] יותר משל תורה דעלמא אלא כלומר חכמים עשו חיזוק לדבריהם יותר ממה שעשתה תורה לדבריה:

ורמינהי מפני אנינות נשרפה. לכך נאמר כאלה פי' בקונטרס שהודה לו משה כדכתיב וייטב בעיניו ואם מפי הגבורה שמע היתר אנינות לבו ביום למה הודה ומשני שמואל דהיא כרבי נחמיה דאמר מפני אנינות נשרפה ולית ליה לרבי נחמיה דרשא דבאנינות יאכלוה אלא הכי אמר להן משה כי כן צויתי שאף מנחת צבור זו שלא מינו מנחה קרבה לצבור כיוצא בה נאכלת ועל האנינות לא הוזכר לו למשה לדרוש קל וחומר ממעשר וכשהזכירו אהרן הודה לו כך פירש בקונטרס ולא מיסתבר ליה לשמואל לשנויי כדרבא אידי ואידי רבי נחמיה כאן בקדשי שעה כאן בקדשי דורות ששמע משה היתר אנינות במנחה שהיא קדשי שעה והיה סבור כמו כן בחטאת דראש חדש שהיא קדשי דורות דאין סברא שיהא משה טועה בין קדשי שעה לקדשי דורות וקשה לשמואל מאי כד] הוה משני רבי נחמיה *מקושיא דר' יהודה אם אתה אומר מפני אנינות נשרפה היה לשלשתן שישרפו ועוד משמע לקמן דיש חילוק לרבי נחמיה בין קדשי שעה לקדשי דורות דקאמר אלא לר' נחמיה מאי היום חובת היום היינו דורות ונראה לפרש דסלקא דעתך כאשר צויתי דכתיב בשעיר דראש חדש לא בעי למימר כאשר צויתי במנחה תעשו את החטאת אלא כאשר אני מצוה עכשיו תאכלו באנינות והיה סבור משה דכמו שהותר כה] קדשי דורות אנינות לילה הוא הדין ביום ובין יום ללילה היה טועה לכך פריך ורמינהי מפני אנינות נשרפה ואם היתה אנינות לילה מותרת אמאי נשרפה היה להם לאכול בלילה ומשני הא רבי נחמיה *הא ר' יהודה כו]:(הג"ה) ההיא דלעיל דהותר אנינות לילה בכל הקדשים לר' יהודה והא דנשרפה שעיר החדש מפני טומאה אבל רבי נחמיה סבר אף לילה נאסר בקדשי דורות בשעיר החדש ולא הותרה אנינות אלא בקדשי שעה אבל משה אמר כאשר צויתי חטאת החדש לאכול באנינות דהיה סבור שהתיר לו בכל הקדשים* כז] (הג"ה) והא דלא משני כולה רבי נחמיה היא כאן בקדשי שעה כאן בקדשי דורות היינו משום דכאשר צויתי בחטאת כתיב דהוי בקדשי דורות ורבא סבירא ליה כאשר צויתי אמנחה קאי ולא אחטאת וה"ק כאשר צויתי במנחה מפי הגבורה כך אני מצוה מעצמי בחטאת והשתא ניחא דלשמואל לא קשיא ליה היה לשלשתן שישרפו דיש חילוק לרבי נחמיה בין קדשי שעה לקדשי דורות:

ומה מעשר הקל כו'. (ג) תימה מה למעשר שכן טעון כסף צורה דכה"ג פריך בפרק אלו הן הלוקין (מכות דף יז:) (א):

דאי ביום קל וחומר ממעשר. *תימה בלילה נמי נימא קל וחומר דהא רבי יהודה אית ליה אנינות לילה דאורייתא לדורות:

א) [וע' ביבמות ע: ד"ה דפסח גופיה ומ' כתבו ישוב נכון על זה]

טומאה

[יבמות לו: וש"נ]

יומא ה:

[נ"ל לכם]

[לעיל טו: פסחים פב:]

[לעיל טו.]

פסחים פב.

[אבות דר"נ פרק לז]

אבות דר"נ פל"ז

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' ורמינהו מפני אנינות שרפוה לכך: (ב) שם מדוע לא אכלתם את החטאת שמא כצ"ל ותיבות במקום [הקודש] נמחק: (ג) תוס' ד"ה ומה מעשר וכו' תימה. נ"ב ותוס' בר"פ הערל תירצו קושיא זו ע"ש בד"ה דפסח בד"ע:

שיטה מקובצת

א] תיבות אמר להן נמחק: ב] הא ר' נחמיה הא ר"י ור"ש דתניא: ג] היו להם לשלשתן שישרפוה ד"א היו להם לאוכלן לערב: ד] מתריץ להו להני: ה] אכלתם את החטאת אמר: ו] דמה לפנים אמר תיבת לפני ואות ו' נמחק: ז] ממנו קודש החמור לא כ"ש: ח] הודה ולא בוש לומר לא שמעתי אלא שמעתי ושכחתי: ט] להו להני קראי הכי: י] תיבות במקום הקודש נמחק: יא] דמה לפנים אמר לו: יב] חוץ. עיין בתוס' לעיל דף פב: יג] תיבת הן נמחק: יד] קודש החמור: טו] צויתי. במנחת שמיני: טז] וגו': באנינות. דנדב ואביהוא כתיב כאשר הד"א: יז] של שלמי צבור: יח] קאמר להו כי תיבת לו נמחק: יט] נשרפה שנגע בה: כ] שעה הוא והוראת: כא] ורבנן היינו ר"י: כב] נכנס דמה לפנים: כג] כיותר משל: כד] מאי הוי משני: כה] שהותר לדורות אנינות ותיבת קדשי נמחק: כו] יהודה הג"ה ההיא: כז] הקדשים ע"כ הג"ה:

גי' כ"ק הא ר"י וה"ק ההיא כו' כנ"ל וכן הוא בס"י

נ"ל כמו באלו הכ' והאי דלא וכו' ותיבת הגה"ה נמחק נ"ק

[עיין בר"א מזרחי שהקשה קושית התוס' והנית בנ"ע ע"ש ומהתימה שלא הקשה כן בשם תוס' וע' בספר קרבן אהרן דף ס ע"ג שהאריך בזה ליישב ג"כ קושייתם ועיין רש"ק ונ"ק]